

Het Kerkblad

Protestantse Gemeente
te Leidschendam

33e JAARGANG - No 4, 1 april 2022

Maandblad voor Leidschendam en Leidschenveen

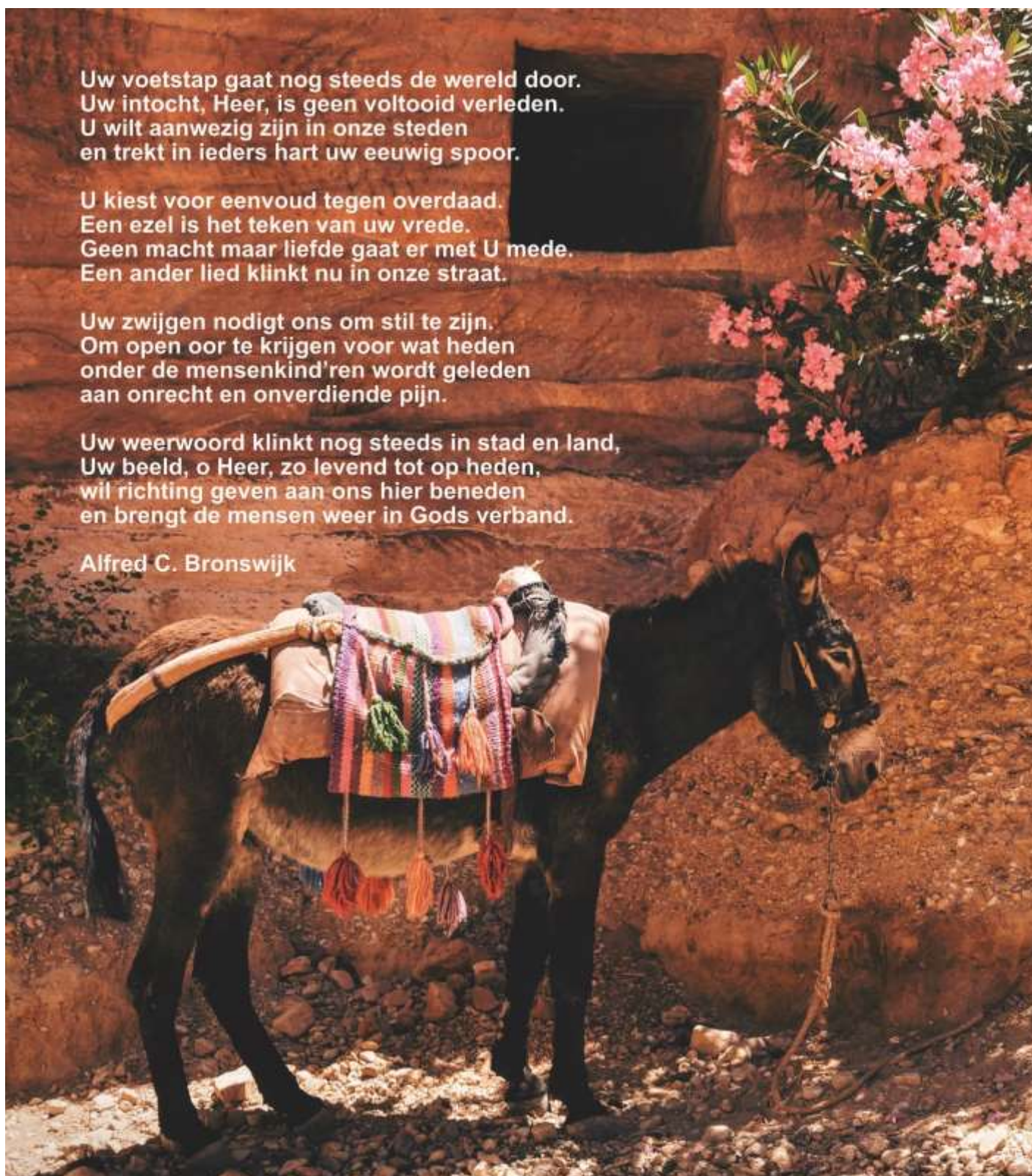
Uw voetstap gaat nog steeds de wereld door.
Uw intocht, Heer, is geen voltooid verleden.
U wilt aanwezig zijn in onze steden
en trekt in ieders hart uw eeuwig spoor.

U kiest voor eenvoud tegen overdaad.
Een ezel is het teken van uw vrede.
Geen macht maar liefde gaat er met U mede.
Een ander lied klinkt nu in onze straat.

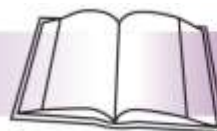
Uw zwijgen nodigt ons om stil te zijn.
Om open oor te krijgen voor wat heden
onder de mensenkind'ren wordt geleden
aan onrecht en onverdiende pijn.

Uw weerwoord klinkt nog steeds in stad en land,
Uw beeld, o Heer, zo levend tot op heden,
wil richting geven aan ons hier beneden
en brengt de mensen weer in Gods verband.

Alfred C. Bronswijk

	Dorpskerk Damhouderstraat 2A Aanvang: 10.00 uur	Kruisheuvelkerk Burg. Roeringlaan 6 Aanvang: 10.00 uur	De Leidraad Harriët Freezerhof 20 Aanvang: 9.30 uur
Zondag (paars) 3 april 2022	Ds. Hans van Drongelen (te Amstelveen) Crèche, kindernevendienst	Dr. Freek Bakker (te Voorschoten) Crèche, kindernevendienst, The Lounge	Ds. Maarten Hameete (S) Crèche, kindernevendienst
Zondag (paars) 10 april 2022 *	Ds. Fulco de Vries Bouwstra Crèche, kindernevendienst	Ds. Maarten Hameete (S) Crèche, kindernevendienst	Ds. Meindert Burema Crèche, kindernevendienst
Donderdag (wit) 14 april 2022	Ds. Fulco de Vries Bouwstra (S) Ds. Maarten Hameete Aanvang 20.00 uur		
Vrijdag (paars) 15 april 2022	Ds. Fulco de Vries Bouwstra (S) Ds. Maarten Hameete Aanvang 20.00 uur		
Paasnacht (wit) 16 april 2022	Kinderpaasdienst Aanvang 16.00 uur		
	Ds. Fulco de Vries Bouwstra (S) Ds. Maarten Hameete Aanvang 20.00 uur		
Paasmorgen (wit) 17 april 2022	Ds. Adrie Sterrenburg (te Voorburg) Crèche, kindernevendienst	Ds. Fulco de Vries Bouwstra (S) Crèche, kindernevendienst	Ds. Maarten Hameete Crèche, kindernevendienst

*) **Stille Week. Op ma. 11/4, di. 12/4 en wo. 13/4:** Avondgebed om 20.00 uur in de Dorpskerk, wordt live gestreamd.

(S) = Deze dienst wordt live gestreamd en kunt u ook online meemaken.

Bij de diensten

Welke regels en afspraken gelden?

- Bij binnenkomst desinfecteren we onze handen.
- We houden nog steeds zoveel mogelijk afstand.
- De bloemenkaart wordt getekend door de ambtsdrager.
- Collectes blijven digitaal plaatsvinden, of door middel van de collectebussen bij de uitgang. We geven dus nog geen collectezakken door.
- Er worden geen handen geschud.
- Het dragen van een mondkapje is niet langer verplicht, maar wordt nog steeds aangeraden.

Colofon

Het Kerkblad, officieel orgaan van de Protestantse Gemeente te Leidschendam. Verschijnt eenmaal per maand. Het Kerkblad wordt gratis verstrekt. Een vrijwillige leesvergoeding op IBAN: NL20 RABO 0127 6046 50 t.n.v. PG te Leidschendam wordt op prijs gesteld. Aan gemeenteleden die Het Kerkblad per post ontvangen, worden de jaarlijkse portokosten in rekening gebracht.

Informatie over deze kerkgemeente: Algemene Kerkenraad, p/a Damhouderstraat 2a, 2266 AS Leidschendam.

Website: www.pgleidschendam.nl

gebruikersnaam: gemeente; wachtwoord: internet

Administratie abonnementen/adreswijzigingen, klachten over de bezorging:

Eef Schotman, Buizerdlaan 259, 2261 CV Leidschendam

Telefoon: (070) 327 20 04, e-mail: e.schotman@hccnet.nl

Redactiecommissie: Ingrid den Hartog, Albert de Jong, Harry Hoft en Leo Kloos. Eindredactie: Leo Kloos en Harry Hoft.

Redactieadres:

Kastelenring 31, 2261 HB Leidschendam, tel. (070) 327 26 30

e-mail: kerkblad@pgleidschendam.nl

Inleveren kopij:

Het volgende nummer verschijnt op 22 april en zal gegevens bevatten voor een periode van 6 weken: 23 april t/m 3 juni.

Inleveren kopij: zo tijdig mogelijk, bij voorkeur via e-mail of als tekstbestand op usb-stick; anders uitgeprint of getikt op wit papier A4-formaat.

De termijn sluit vrijdag 15 april om 24.00 uur.

Overname van artikelen uit dit blad alleen met instemming van de redactie.

Druk: Editoo B.V., Schaapsdrift 49, 6824 GP Arnhem

U kunt de dienst ook online meemaken via www.kerkdienstgemist.nl (zoek op Leidschendam). Later een dienst kijken kan via www.pgleidschendam.nl onder het kopje 'mijn PGL online diensten' (wachtwoord: zie hieronder in 'Colofon'). Meeluisteren en terugluisteren kan ook via www.kerkomroep.nl.

Zondag 3 april 2022

In de **Dorpskerk** gaat ds. Hans van Drongelen uit Amstelveen voor. Hij is een goede bekende in de Dorpskerk. Hij is inmiddels met emeritaat. Hij was jarenlang studentepastor en dominee van de Kerk aan het Noordeinde in Delft.

In de **Kruisheuvelkerk** gaat dr. Freek Bakker, emeritus predikant uit Voorschoten, voor. Ds. Bakker is een jaarlijks terugkerende gastpredikant in de Kruisheuvelkerk. De afgelopen twee 'coronajaren' hebben wij hem helaas moeten missen. Fijn dat hij deze zondag weer in ons midden is.

Zaterdag 16 april 2022 (Paasnacht)

Op Stille Zaterdag is er van **16.00 tot 17.30 uur**, in de **Dorpskerk**, een kinderviering waarin we met Jezus meelopen in de laatste week voor hij sterft aan het kruis. Iedereen is van harte uitgenodigd.

Zondag 17 april 2022 (Paasmorgen)

In de **Dorpskerk** gaat op eerste Paasdag ds. A. Sterrenburg uit Voorburg voor. Ook hij is een goede bekende in Vlietwijk.

Overige diensten

'DUIVENVOORDE', Dienstencentrum 'Noord'

Witte Donderdag, 14 april, 10.00 uur: Oecumenische Viering van het avondmaal, met verschillende voorgangers.

Het verhaal van Pasen

De tijd waarin we op weg zijn naar Pasen laat dit jaar weinig aan de verbeelding over: vrede op aarde is ver weg. Machthebbers die opportunistisch de gang van de geschiedenis beïnvloeden, op zoek naar macht en invloed. Aangevuld met religie doordrenkt met politiek, en machteloze mensen die klem zitten in de raderen van de machten van deze wereld. Onze tijd is misschien wel minder veranderd ten opzichte van de eerste eeuw, dan wij graag zouden willen zien. Het geeft mij een machteloos gevoel. Waar gaat het toch in hemelsnaam naartoe met Gods wereld?

In de week voorafgaand aan Pasen vertellen we elkaar het verhaal van een mens die het kwaad van deze wereld niet uit de weg gaat, maar er dwars doorheen aan onder doorgaat. In die mens herkennen we God zelf, die kopje onder gaat in de pijn, het onrecht en het verdriet van onze wereld. Om daardoorheen bevrijding, verlossing en verzoening te scheppen.

Meters boeken kun je volschrijven over de manier waarop dat werkt, en ook wij zullen er weer over nadenken deze weken.

Ik moet eerlijk zeggen dat het een van de voorrechten is van het predikantschap om daar ook mee bezig te mogen zijn. Het geloof zoekt ook te begrijpen, en daar denk ik graag over door. Maar het is ook wel een Protestantse valkuil om altijd alles maar in systemen te willen vatten. (En om elkaar daarover de tent uit te vechten.)

Want bovenal zijn de evangeliën, en dus ook de week van Pasen, een verhaal dat we elkaar jaar in, jaar uit mogen vertellen. Een verhaal waarin je jezelf kan aansluiten, waar we moed en inspiratie uit kunnen putten. En waar doorheen we mogen ontdekken wat Jezus voor ons heeft gedaan. Dat gaat boven het denken en het vatten uit. Dat geeft een verhaal waaruit je kan leven. Voor mij geeft het in het bijzonder dit jaar ook troost en hoop.

De week van 10 tot 17 april biedt daar ook dit jaar weer alle gelegenheid voor. De details staan verderop in dit kerkblad. Een week lang jezelf onderdompelen in het verhaal van Pasen, als de plek waar God zelf zich laat kennen. Van harte aanbevolen!

Ds. Maarten Hameete

Kerckkalender

voor Leidschendam
en Leidschenveen

Overzicht van activiteiten van de Protestantse Gemeente te Leidschendam, april 2022

Datum	Activiteit	Locatie	Contactpersoon
Vr. 1 april, 10.00 uur	Koffietijd	Kruisheuvelkerk	
Zo. 3 april, 15.00 uur	Filmmiddag Hidden figures	Kruisheuvelkerk	
Vr. 8 april, 10.00 uur	Koffietijd	Kruisheuvelkerk	
Za 9 april, 14.00-16.00 uur	Koffie tussen de koeien	Stompwijkseweg 48	
Wo. 13 april, 10.00 uur	Spelletjes 60+	De Binnenhof	
Za. 16 april, 16.00 uur	Kinderviering	Dorpskerk	
Za. 16 april, 21.30 uur	Tienerpaasnacht	Kruisheuvelkerk	
Zo. 17 april, 8.30 uur	Paasontbijt	De Leidraad	rwv.mk@kpnplanet.nl
Wo. 20 april, 10.00 uur	Vrouw en Geloofkring	De Hoeksteen, Voorburg	p.korving@outlook.com
Do. 21 april	Oud papier	Dorpskerk	
Wekelijks			
Di. 10.00 uur	Koffiedrinken	De Leidraad	
Di. 20.00 uur	Christelijke meditatie	Kruisheuvelkerk	
Wo. 12.00 uur	Middaggebed en Open kerk	Dorpskerk	
Do. 20.00 uur	Repetitie Leidschendam Kerkkoor	Kruisheuvelkerk	

Koffiedrinken in De Leidraad

Elke dinsdagmorgen is er vanaf 10.00 uur de mogelijkheid om koffie te drinken in De Leidraad. Terwijl de dampende bakjes koffie en thee op tafel staan worden de wetenswaardigheden van de week gedeeld, herinneringen opgehaald en wat er dan ook maar ter tafel komt (en dat is een hoop). U bent van harte welkom om langs te komen om met elkaar een kop koffie te drinken en bij te praten. Tot snel!

Fulco, Annemieke en Maarten

Koffiedrinken bij de koster

Elke vrijdagochtend staat vanaf 10.00 uur de koffie bij koster Ebo klaar. De deuren staan open, en we hopen jullie te treffen aan tafels van de Kruisheuvelkerk. **Let op: 8 april is de laatste keer dit seizoen.** U bent van harte welkom om langs te komen om met elkaar een kop koffie te drinken en bij te praten. Tot snel! Ook namens Ebo,

Fulco, Annemieke en Maarten

Ouderenwerk Heuvelwijk

Wat kan wachten soms lang duren; wat hebben wij weinig geduld. Bij het oversteken van de straat, in de wachtkamer bij de dokter. Nu al twee jaar gewacht. Wanneer kunnen we wat betekenen voor onze senioren. Ja, wij zijn ook het wachten een beetje moe!

Maar op **woensdag 11 mei** hopen we elkaar weer te ontmoeten. Het wordt een verrassingsmiddag met veel herkenbare dingen. Wij gaan ons best doen om u een ouderwets gezellige middag te presenteren. Want na twee jaar wachten zijn we er wel aan toe. Verdere informatie krijgt u via een persoonlijke uitnodiging waarop u kunt reageren.

Maar zet **11 mei 2022** alvast in uw agenda.

Tevens willen wij u onder de aandacht brengen dat wij weer gestart zijn met het sparen van Douwe Egberts punten, want vele kleintjes maken een grote. De punten kunt u in de daarvoor bestemde doos deponeren.

Het team van het ouderenwerk Heuvelwijk,

Sophia Brokke, Rineke Evers en Nel Zondervan

Preek van de Leek met burgemeester Jules Bijl

Op **zondag 15 mei**, een nieuwe kans voor de Preek van de Leek. Vorig jaar zou op zondag 28 november waarnemend burgemeester Jules Bijl de gastvoorganger zijn bij de Preek van de Leek in de Dorpskerk. Helaas kon die dienst niet door gaan vanwege de coronamaatregelen.

Met burgemeester Jules Bijl hebben we een nieuwe afspraak kunnen maken voor **zondag 15 mei 's middags om 16.00 uur**. In het volgende kerkblad leest u daar meer over. De datum kunt u al vast reserveren.

De voorbereidingsgroep,

Ds. Maarten Hameete, Margreet Meijer, Diny de Jong

Op zaterdag 9 april kunt u tussen 14 en 16 uur koffie komen drinken met wat lekkers erbij op de boerderij van Arie Breedijk, Stompwijkseweg 48.

Er zijn lammetjes geboren! Altijd leuk om te zien. De tafeltjes voor de koffie staan klaar tussen de koeien.

Een uniek uitje en iedereen is van harte welkom! U hoeft zich niet van te voren aan te melden.

Een bijdrage aan de "fooiënkant" is geheel vrijblijvend en wordt aan een goed doel gedoneerd.

Classic Game Night

Op 25 februari was er een avond vol klassieke spelletjes voor alle tieners van onze gemeente. We speelden klassiekers zoals sjoulen en kaartspellen, maar hebben ook met plezier gegooid met burritos. Uiteraard werd al dit spelplezier aangevuld met (veel) lekkers. We kijken terug op een erg leuke ontmoeting, die zeker een vervolg gaat krijgen!

Annemieke, Maarten en Fulco

Pubquiz

Na enkele geslaagde digitale edities stond er 19 maart weer een pubquiz op het programma in de Kruisheuvelkerk. De kerkzaal werd omgedoopt tot pub, waarin de hele PGL mee kon strijden om het eeuwigdurend opscheprecht van de winnaar. Met een top drie die bijzonder dicht bij elkaar zat, bleef het tot het einde toe spannend. Ebo, winnaar samen met Jeska, verzorgde de nazit waarbij er veel lekkers op tafel stond. De nazit was dan ook niet kort. Al met al een erg gezellige avond. Op naar de volgende editie!

Annemieke, Maarten en Fulco

Veertigdagentijd en Pasen

Op woensdag 2 maart startte de veertigdagentijd in voorbereiding op Pasen. Een bijzondere periode in het kerkelijke jaar. Een periode van bezinning en voorbereiding. Het voelt als een zegen dat juist in deze tijd er weer allerlei activiteiten mogelijk waren in onze PGL. Activiteiten die gericht waren op ontmoeting, verdieping, en ontspanning. Koffieochtenden, middaggeboden, kerkdiensten, pubquiz, filmvertoningen, maaltijden, wandelingen, Kliederkerk, en ga zo maar door. We hopen dat het u heeft geholpen om elkaar en God te ontmoeten.

Annemieke, Maarten en Fulco

Filmmiddagen in de veertigdagentijd

In deze veertigdagentijd hebben we op 6, 13, 20 en 27 maart en op 3 april filmmiddagen georganiseerd. De zaal van de Kruisheuvelkerk was veranderd in een bioscoopzaal, met een aanbod "voor velen wat wils!" We keken naar De Beentje van Sint Hildegard, de Wilde Stad, Captain Fantastic, Coco & (op 3 april) Hidden Figures. We kijken terug op een fijne serie ontmoetingen, en zijn dankbaar voor de mensen die zijn geweest.

Annemieke, Maarten en Fulco

Bezoek aan de Emmaüs

De predikanten van de PGL waren op 24 maart uitgenodigd door RK-PC Samenwerkingschool Emmaüs om een workshop te geven aan de leraren. Dit hebben we natuurlijk met veel plezier gedaan. We maakten een vogelvlucht door de Bijbel, en deelden wat concrete kapstukken om al die prachtige verhalen ook te verbinden met het leven nu. Het is mooi om te zien hoe relevant de Bijbel kan zijn, juist ook in het leven van basisschoolleerlingen.

Annemieke, Maarten en Fulco

Dorpssoep

Op vrijdag 25 maart stonden vier grote pannen soep klaar in De Binnenhof. Er kwamen zo'n 25 gasten om van de gezelligheid met elkaar en van de soep te genieten. De collecte voor het ZWO-project leverde een mooi bedrag op. Na de koffie hebben we naar de film 'The Broken Circle Breakdown' gekeken. Al met al een geslaagde avond.

Pastoraal Centrum

Wilt u bezoek van iemand van de kerk? Heeft u een vraag? Of wilt u bijvoorbeeld een ziekenhuisopname doorgeven? Neem dan contact op met het pastoraal centrum. Voor dringende gevallen (bijvoorbeeld bij overlijden) is het pastorale nummer altijd bereikbaar: (070) 327 84 13

E-mail: pastoraalcentrum@pgleidschendam.nl

Spreekuren: dinsdag, woensdag en donderdag
van 9.00 tot 10.00 uur

Pastoraal coördinator: Annemieke Hartman

Predikanten

Ds. Fulco de Vries Bouwstra

Werkdagen: dinsdag tot en met vrijdag

Telefoon: (070) 301 94 49

E-mail: ds.devriesbouwstra@pgleidschendam.nl

Ds. Maarten Hameete

Werkdagen: dinsdag tot en met vrijdag

Telefoon: 06-83 82 74 34

E-mail: ds.hameete@pgleidschendam.nl

Meeleven

Heeft u suggesties voor bloemengroeten, gaat u binnenkort verhuizen of wacht u op een operatie? Laat het ons weten, via het pastorale nummer, e-mail of de app. Zo kunnen we naar elkaar blijven omzien, ook wanneer we elkaar niet in de kerk ontmoeten.

We noemen de namen van:

Wij wensen Gré Kuilema en de familie Verschoor veel geluk op hun nieuwe woonplek.

In memoriam Corrie van den Berg

Op zaterdag 19 maart is in verpleeghuis Westhof overleden Cornelia van den Berg-Meijer in de leeftijd van 85 jaar. Corrie woonde de laatste maanden in Zoetermeer en daarvoor vele jaren in de Brilduikerstraat in Leidschenvveen. Ze was een van de eerste leden van de wijkgemeente, een vaste bezoeker van de seniorenmiddagen, hielp mee met de fancy-fairs en zong mee in de zanggroep in De Walvis en De Leidraad. Corrie heeft geen makkelijk leven gehad. Toch bleef ze moed houden. Het geloof was haar tot steun in moeilijke periodes. Ze koos zelf de bijbeltekst op de rouwkaart: Komt allen tot mij die vermoeid en belast zijn, en ik zal u rust geven.

Tijdens de dankdienst voor haar leven zongen we liederen die Corrie dierbaar waren. Lieder vol vertrouwen. Daarna is ze in Zoetermeer begraven. We denken aan haar dochter, kleinkinderen en achterkleinkinderen en allen die Corrie zullen missen. Dat de herinneringen tot een zegen mogen zijn.

Annemieke Hartman

Paasgebed

Onze harten
kunnen verstenen
Onze harten
kunnen verkillen
Onze harten
kunnen verzuren
Stenen van verdriet
Stenen van geweld
Stenen van verwijten
kunnen ons verwonden
Nieuwe adem zoeken wij
Nieuwe kracht zoeken wij
Nieuwe warmte
Zuivere adem
Die onze stenen oplicht
Die onze harten geneest

Kom in ons aanwezig
Gij die door de zure
bittere harde dood heen
bent gegaan

Wees met allen
die verkild leven
Wees met allen
die geen uitweg zien
Wees met allen
die leven in rouwkou
Wees met allen
die door willen gaan
tegen de verharding in
Wees de nieuwe zachte
kracht in ons.

Marinus van den Berg

Stille Week

Van **10 tot en met 17 april** staat de kerk stil bij de laatste week van het leven van Jezus. Ook in de PGL besteden we hier weer ruim aandacht aan. Dat begint al op 10 april met de Palmpasenviering, waarbij in al onze gebouwen kerkdiensten zijn. Bijzonder feestelijke diensten, zeker voor de jongsten (van geest) onder ons die zoals gebruikelijk hun Palmpaasstocken mogen maken. In de Kruisheuvelkerk zal Luister te gast zijn en alle muziek in en rondom de dienst verzorgen.

De Stille Week is dit jaar zoals gebruikelijk vormgegeven door een PGL-brede voorbereidingsgroep. Alle vieringen deze week beginnen om 20.00 uur. Maandag, dinsdag en woensdag zal de dienst geleid worden door gemeenteleden, en een verstillend karakter kennen. Op donderdag vieren we met elkaar het avondmaal. De nadruk in de dienst op vrijdag zal liggen op het lijden en sterven van Jezus. De dienst op Stille Zaterdag is een bijzondere dienst, waarin we onze eigen doop zullen gedenken, maar waarbij ook een doop zal plaatsvinden. Al deze avonddiensten van de PGL vinden plaats in de Dorpskerk. Op Stille Zaterdag is er daarnaast van 16.00 tot 17.30 uur, ook in de Dorpskerk, een kinderviering waarin we met Jezus meelopen in de laatste week voor hij sterft aan het kruis.

Op de Paasmorgen zijn alle drie de gebouwen van de PGL op de gebruikelijke tijden open, en vieren we de Paasmorgen.

Voor al het bovenstaande geldt: u bent van harte welkom. De ervaring leert dat dit programma een bijzondere weg is om samen te gaan, en we zouden dat graag met u delen.

Annemieke, Maarten en Fulco

Verantwoording

Bij een ontmoeting in de kerk een gift van 40 euro voor kerkelijk werk ontvangen; dank, dat wordt goed besteed!

Ds. Fulco de Vries Bouwstra

Scriba: dhr. Floris van Hoek
Telefoon: 06-26 57 40 25
E-mail: scriba.ak@pgleidschendam.nl

Schoolmaatjes gezocht voor Oekraïense gezinnen
Vrijwilligers van Schoolmaatjes ONS begeleiden nieuwkomersouders met een vluchtelingen- of migratieachtergrond. Schoolmaatjes fungeren als bruggenbouwer tussen Ouders van Nieuwkomerskinderen en School (ONS). Nu er binnenkort veel nieuwe vluchtelingengezinnen worden verwacht uit Oekraïne, zijn nieuwe vrijwilligers meer dan welkom.

Schoolmaatjes ondersteunen nieuwkomersouders in alles wat er van hen wordt verwacht in de communicatie en samenwerking met de school van hun kinderen. Het gaat dus om het ontwikkelen van ouderbetrokkenheid. Omdat nieuwkomerskinderen op school met een achterstand beginnen, is de samenwerking met de ouders cruciaal voor de schoolontwikkeling van de kinderen. Door de taal- en cultuurkloof is ouderbetrokkenheid voor deze ouders echter heel moeilijk.

Er worden vrijwilligers gezocht met voldoende levenservaring om een gezin de weg te wijzen, zonder boven de ouders te gaan staan. Als vrijwilliger krijg je twee avonden training, waarna je een jaar lang wekelijks bij een gezin op bezoek gaat, ongeveer twee uur per week na schooltijd. Je bouwt een vertrouwensband met hen op en gaat met de ouders mee naar de gesprekken op school. Je helpt de ouders bij het begrijpen van de (meestal digitale) berichten die ze van school ontvangen. Je bekijkt samen met hen wat hun kind nodig heeft en helpt het kind met huiswerk, als dat gewenst is (of je laat de ouders zien hoe zij het kind zelf kunnen helpen). Door de coördinator word je hierin begeleid en gedurende het project zijn er scholings- en intervisiebijeenkomsten.

De resultaten van dit mooie, dankbare werk zijn te lezen op www.schoolmaatjesONS.nl. Interesse om zelf schoolmaatje te worden? Stuur dan een e-mail naar de coördinator van dit project, Harriët Marseille: harriet@lelievita.nl. De trainingsavonden worden ingepland in overleg met de aangemelde kandidaten.

Vlietwijk

Kerkgebouw: Dorpskerk, Damhouderstraat 2
Telefoon: (070) 320 42 24
Koster: mw. Shirley Hofland, 06-12 33 14 99
E-mail: info.binnenhof@pgleidschendam.nl
Pastoraal Centrum: (070) 327 84 13
Scriba: mw. Diny de Jong, (070) 320 24 84
E-mail: scriba.vlietwijk@pgleidschendam.nl
Postadres: Damhouderstraat 2A, 2266 AS Leidschendam

Autorijdienst

Voor vragen over de autorijdienst kunt u terecht bij de coördinator van de autorijdiensten: Harry Hoft, (070) 320 10 90 of harryhoft@casema.nl.

Bedankt

In de nieuwsbrief van 4 maart stond een bericht van onze cantor. Zij kondigt daar aan dat zij onlangs haar ontslag aangeboden heeft als cantor van de Protestantse Gemeente Leidschendam. Het bericht kwam wel heel onverwachts. Zij geeft in haar tekst een korte uitleg. Ook dan realiseer je je dat we in de afgelopen twee jaar elkaar veel te weinig hebben gezien. We denken terug aan de vele mooie muzikale momenten met Vigilia uit de tijd voor corona.

Vigilia, wat zullen we je missen. We bedanken jou voor je inspirerende leiding bij zang tijdens de kerkdiensten en bij de musicals. Voor altijd in ons hart.

Vlietwijkberaad

Op zondag 24 april, na de kerkdienst, zal er weer een Vlietwijkberaad zijn. Nu we weer in De Binnenhof met elkaar koffie kunnen drinken is dat ook weer mogelijk.

Spelletjesochtend in De Binnenhof

Het is steeds gezellig bij de spelletjesochtend. Eens in de twee weken worden er spelletjes gedaan in De Binnenhof, zoals Skip-Bo, Rummikub etc. Piroska zorgt voor een kopje koffie. Het is ook fijn om elkaar te ontmoeten. Komt u ook een keer meedoen? We beginnen om 10.00 uur, en sluiten af rond 11.45 uur. De eerstvolgende keer is woensdag 13 april. De data staan steeds in de kalender in het kerkblad en de nieuwsbrief. Voor informatie en/of opgave kunt u terecht bij Piroska Verhaar, telefoon 06-43 12 96 63.

Namens de wijkkerkenraad Vlietwijk,

Diny de Jong, scriba

Palmpasen

Op zondag 10 april is het Palmpasen. Wij maken dan traditioneel Palmpasestokken. Omdat wij niet zo heel veel kinderen hebben in de kindernevendienst en wel heel veel gemeenteleden die graag een Palmpasestok zouden willen ontvangen, is bij ons iedereen van harte welkom om een Palmpasestok te maken. De leiding van de kindernevendienst zorgt voor de materialen. We beginnen om **9.00 uur**. Er is koffie/thee/limonade en wat lekkers voor een ieder.

Gonnie, Margreet en Wilma

Heuvelwijk

Kerkgebouw: Kruisheuvelkerk, Burg. Roeringlaan 6
Telefoon: (070) 327 44 61
Koster: dhr. Ebo Roek
E-mail: koster.heuvelwijk@pgleidschendam.nl
Pastoraal Centrum: (070) 327 84 13
Scriba: dhr. Gert van Ingen
Telefoon: (070) 369 43 03
E-mail: scriba.heuvelwijk@pgleidschendam.nl
Postadres: Burg. Roeringlaan 6, 2262 EC Leidschendam

Autorijdienst

Voor vragen over de autorijdienst kunt u terecht bij de coördinator van de autorijdiensten: mevrouw Den Hartog-Snoeij, (070) 327 46 04.

Uit de wijkkerkenraadsvergadering Heuvelwijk

Op 17 maart vergaderde de wijkkerkenraad Heuvelwijk, gelukkig weer 'live'. Hierbij zijn onder andere de volgende zaken aan de orde gekomen:

- **Streamers:** We zoeken nog steeds naar extra streamers voor doordeweekse diensten, voornamelijk uitvaarten. Het is daarbij van belang te benadrukken dat eenvoudige camerabediening voldoende is; het hoeft niet (per se) met inzoomen, switchen van camera en overige handelingen. Heeft u, heb jij interesse: neem dan contact op met Rokus van den Bout.
- **Corona:** Bij een aantal mensen is enige bezorgdheid over het niet houden van voldoende afstand. Corona is nog steeds niet geheel uit ons leven, en kan voor kwetsbaren nog steeds gevaarlijk zijn. Voorgesteld wordt om bij de mededelingen te vermelden dat aangeraden wordt om nog steeds afstand te houden en zodoende rekening te houden met de kwetsbaren.
- **LentEvenement 14 mei 2022:** Er is een bijeenkomst geweest van mensen uit de drie wijken, waarin ideeën voor de opzet, de kraampjes, activiteiten enzovoorts naar voren werden gebracht. Dit wordt ook nog in de week gelegd in de drie wijken. De opbrengst van het LentEvenement gaat naar giro 555. Er zal ook een doos of bus worden neergezet voor extra giften. De dag wordt afgesloten met een borrel. We kunnen nog diverse handen en voeten en activiteiten gebruiken. Via nieuwsbrief en kerkblad worden oproepen gedaan.
- **Overige diensten:** Ideeën voor een dienst rond iconen en een zestiger-jaren-dienst of -bijeenkomst worden nog nader uitgewerkt en ingepland.

- **Cantor Vigilia:** Vigilia van Akkeren stopt helaas met haar taken als cantor. Ook als wijkkerkenraad Heuvelwijk zijn we heel dankbaar voor haar jarenlange inzet en muzikale bijdragen! Er zijn onder haar leiding heel wat noten ingestudeerd, gezongen en gespeeld. Haar muzikale bevoegdheid en betrokkenheid zijn zeer gewaardeerd. De muziekcommissie neemt binnenkort tijdens een borrel afscheid van haar als cantor.
- **Huisstijl:** De huisstijlcommissie heeft een voorstel gedaan voor een nieuw logo en nieuwe huisstijl. Dit voorstel is door Henk Schuurman gepresenteerd aan de AK en werd goed ontvangen. Het voorstel wordt nader uitgewerkt.
- **Bezinning:** Als bezinning werd samen nagedacht over de vraag hoe we de mensen weer verbonden krijgen of, platter gezegd: hoe krijgen we post-COVID de mensen weer de kerk in? Over deze vraag werd nagedacht vanuit drie invalshoeken:
  - Hoe communiceren we over de diensten zodat mensen gemotiveerd worden om naar de kerk te komen?
  - Wat doen we extra in en om de dienst om deze zo aantrekkelijk mogelijk te maken ten opzichte van online volgen?
  - Wat doen we buiten de diensten om, om de verbondenheid tussen onze kerkmensen te stimuleren zodat we ons een hechte gemeente voelen?

Een paar bevindingen:

- Het gaat bij kerkgang of bezoek van activiteiten om de kwaliteit en niet de kwantiteit.
- Niet zozeer proberen mensen te 'pushen' naar de kerk: liever een 'pull' creëren doordat mensen die wél komen enthousiast raken en daarover vertellen.
- Het is goed om iedereen de tijd te geven zich weer veilig te voelen om te komen. En om mensen die het nog spannend vinden letterlijk en figuurlijk de ruimte te geven.
- We mogen blij zijn met alles wat we doen en alles wat er (weer) kan.
- We kunnen kijken naar het uitnodigen: hoe communiceren we extra wervend en enthousiast over onze diensten en activiteiten?
- Ook extra dingen doen rondom de dienst, bijvoorbeeld een sing-in vooraf, koffiedrinken vooraf.
- We hebben in coronatijd met een groepje een feestelijke dienst voorbereid "voor wanneer het weer 'gewoon' kan", maar in de praktijk zijn we niet met een 'big bang' na coronatijd (waar we ook nog feitelijk in zitten) begonnen, het ging geleidelijk. Wellicht kunnen we deze dienst (deels) afstoffen en gebruiken voor de Pinksterdienst.

Ingrid den Hartog, voorzitter

georganiseerd worden, waarbij iedereen welkom is om binnen te lopen en met elkaar gemeente te zijn.

Zo hebben we eind maart een avond met de wijkkerkenraad gehad waarin we hebben gekeken wat er nu is en wat we doen en we kregen het vel, uitgespreid over vier tafels, best nog vol. We doen met zijn allen best een hoop en daar mogen we ook trots op zijn. Maar kan het beter? Ja, natuurlijk zijn er aandachtspunten. Daarbij is het idee om iets te doen voor de jongeren, en dan niet alleen openstaan voor de jongeren in de kerk, maar echt voor iedere jongere. Hoe en wat, dat moet nog verder uitgewerkt worden, maar daar gaan jullie zeker nog iets van horen.

René Bron

College van Kerkrentmeesters

Scriba: dhr. Rob Taag

Telefoon: 06-18 27 46 66

E-mail: scriba.cvk@pgleidschendam.nl

IBAN: NL20 RABO 0127 6046 50 t.n.v. PG te Leidschendam
IBAN: NL08 INGB 0000 0066 66 t.n.v. penningmeester PG te Leidschendam onder vermelding van *vrijwillige bijdrage*

CvK - op weg naar de toekomst

Beleidsplan College van Kerkrentmeesters

Het College van Kerkrentmeesters heeft een nieuw beleidsplan opgesteld voor de periode 2022-2025.

Dit beleidsplan laat de cijfers zien bij een ongewijzigd beleid, die ertoe zullen leiden dat jaarlijks met 35.000 tot 70.000 euro ingeteerd zal worden op het vermogen van de gemeente. Beleidsaanpassingen zullen geïnitieerd moeten worden door de Algemene Kerkenraad.

Helaas zien we de afgelopen jaren dat de inkomsten en uitgaven steeds verder uit de pas dreigen te lopen. Als daar geen verandering in komt, brengt dat gevaren met zich mee voor het voortbestaan van de PG Leidschendam. In de periode van dit beleidsplan streeft het CvK naar een begrotingsevenwicht in de exploitatie.

Het voorgaande betekent dat het CvK in de voorliggende periode zich, samen met de kerkenraad, wil inspannen om de inkomsten te verhogen en/of de uitgaven te verlagen om een mooie toekomst voor de PG Leidschendam mogelijk te maken.

Voor een verdere uitleg verwijs ik u naar de [website](#). In het Beleidsplan van het College van Kerkrentmeesters zijn de beleids terreinen genoemd. Per onderwerp is duidelijk aangegeven welke accenten het CvK wil aanbrengen.

Rob Taag, scriba

Leidschenveen

Kerkgebouw: De Leidraad, Harriët Freezerhof 20

Pastoraal Centrum: (070) 327 84 13

Scriba: momenteel vacant

Telefoon: geen (alleen per e-mail bereikbaar)

E-mail: scriba.leidschenveen@pgleidschendam.nl

Postadres: Harriët Freezerhof 20, 2492 JD Den Haag

Autorijdienst

Vacant

Bericht vanuit de kerkenraad Leidschenveen

Er is in de afgelopen tijd veel gebeurd in de wereld en dan zijn we dankbaar dat we elkaar wekelijks mogen ontmoeten in de kerk in de vrede en vrijheid van Nederland. In die vrijheid hebben we ook op 6 maart een dienst gehad, waarin we met elkaar in gesprek zijn geweest over het thema barmhartigheid. Het was mooi om met elkaar te zingen, bidden, bijbellezen, maar ook met elkaar in gesprek te gaan over barmhartigheid. Op deze manier hebben we elkaar als gemeenteleden ook verder leren kennen. Het was wat de mensen, en degenen die het organiseerden, betreft een mooie dienst.

We zijn in de wijkkerkenraad in gesprek met elkaar over de toekomst van de wijk, waarbij we door corona te lang sommige dingen niet de aandacht hebben kunnen geven die we zouden willen. Er zullen in het komende jaar weer activiteiten

College van Diakenen

Secretaris: vacature

E-mail: diaconie@pgleidschendam.nl

IBAN: NL92 RABO 0127 6072 34

IBAN: NL96 INGB 0000 1175 05

Collectebestemmingen

We mogen elkaar weer ontmoeten op de zondag en we zijn dankbaar dat we dat hier in vrijheid kunnen en mogen doen. We hebben in de afgelopen tijd helaas moeten ervaren dat vrijheid en vrede belangrijk zijn maar zo snel om kunnen slaan in oorlog en bezetting. Ook wij als kerk en diaconie willen onze bijdrage leveren aan de vluchtelingen uit Oekraïne. De acties van gemeenteleden die er al geweest zijn, zijn hartverwarmend. En wij willen de acties ook financieel ondersteunen. Het is mooi om niet alleen financieel te ondersteunen, maar zoals een diaken dat laatst zei in een vergadering: dat willen we ook met een warme hand doen.

Mocht u geld naar de rekening overmaken van de diaconie, wilt u dan zo vriendelijk zijn om collectedoel en/of datum aan te geven. Dit omdat we iedere week voor een ander doel collecteren. We willen graag de onderstaande wekelijkse collectedoeleinden onder de aandacht brengen. En verder willen we ook de

collecten-app 'Appostel' onder uw aandacht brengen, waarbij het makkelijk is om vanuit een tegoed of iDeal te betalen. Hieronder staat hoe het werkt.

Collecten-app - digitaal collecteren

In de kerk maar ook als thuis-luisteraar of -kijker kunt u digitaal een bijdrage geven voor een collecte. Via een app genaamd 'Appostel' op uw telefoon kunt u via iDeal of via een tegoed binnen de app anoniem uw bijdrage overmaken aan de kerk. Die app kunt u downloaden van APP STORE (Apple) of GOOGLE PLAY (Android). Een handleiding is digitaal op te vragen via het e-mailadres van de secretaris. Heeft u hulp nodig bij de app, mail dan ook gerust.

Verder kan een bijdrage voor een collectedoel ook overgemaakt worden naar bovengenoemde bankrekeningnummers t.n.v. College van Diakenen PGL o.v.v. het collectedoel waar uw gift voor bestemd is. Een bijdrage voor de kerk en/of de diaconie is aftrekbaar bij uw belastingaangifte. Dat is ook van toepassing wanneer u een collectebijdrage geeft via de collecten-app of rechtstreeks stort op de bankrekening van het College van Diakenen.

Zondag 3 april - 40dagentijdcollecte

Kerk in Actie Werelddiaconaat

Moldavië: Kinderen en ouderen worden gezien

Door de hoge werkloosheid in Moldavië werken veel mensen in het buitenland. Kinderen en ouderen blijven achter en krijgen thuis niet de zorg en aandacht die ze nodig hebben. In de twee opvangcentra van de christelijke organisatie Bethania krijgen ze dat wel. Kwetsbare kinderen worden na schooltijd opgevangen en krijgen eten en drinken en hulp bij hun huiswerk. Ouderen kunnen in de opvangcentra terecht voor een gezonde maaltijd, gezamenlijke activiteiten en basisvoorzieningen zoals een douche.

Zondag 10 april - 40dagentijd Project ZWO

Voor meer informatie over dit project: zie elders in dit kerkblad.

Zondag 17 april - Eigen Jeugdwerk

Deze collecte is bestemd voor heel veel doelen voor onze eigen jeugdigen. Zij zijn de toekomst van de kerk. Door middel van deze collecte maakt u het mogelijk dat jongeren kunnen deelnemen aan het kerkkamp en het tienerkamp, maar ook aan activiteiten zoals The Lounge-diensten, de Youth Group, kindernevendiensten, de kliederkerk en de crèche.

René Bron

voor die ander, is dat ook niet wat Jezus van ons vraagt? "Ik verzeker jullie: alles wat jullie gedaan hebben voor één van de onaanzienlijkste van mijn broeders of zusters, dat hebben jullie voor mij gedaan." Prachtige tekst die deze dagen vaak door mijn hoofd gaat. Er wordt misschien veel van u gevraagd momenteel, maar onze mooie wijkgemeente PG Leidschendam/Leidschenveen kennende, maken we er toch een succes van?

De stand van ons 40dagentijd project kunt u wekelijks volgen in de nieuwsbrief!

Dory de Niet, secretaris

Gentlecare

Contactpersoon, namens de ZWO: dhr. Krijn Jongejan

Telefoon: 06-22 64 45 66

E-mail: krijn.jongejan@outlook.com

IBAN: NL33 RABO 0365 9080 02 t.n.v. Werkgroep Gentlecare van de PG te Leidschendam

Bij GentleCare is het, zoals gebruikelijk, erg druk. Zodra er iemand is overleden, staat een volgende patiënt al weer voor de deur. We hebben de laatste tijd vaker last van stroomuitval bij onze energieleverancier Eskom. Afgelopen weekend hadden we gelukkig veel regen, maar helaas ook weer stroomuitval. Dat is problematisch voor onze patiënten die aangesloten zijn op een zuurstofapparaat.

Onze patiënt van de maand is Robin Middleton. Hij is 61 en komt helemaal uit Komatiëpoort, dat 1300 km bij ons vandaan is. Ze vonden hem, opgesloten in een huis, waar hij niet regelmatig eten kreeg. Hij heeft multiple sclerose (MS) waardoor hij niet voor zichzelf kan zorgen. Hij kan ook niet zelfstandig lopen. Er zijn in Zuid-Afrika geen tehuizen waar deze patiënten verzorgd kunnen worden. Daarom is het heel moeilijk voor familie om deze patiënten te verzorgen. Immers zij moeten werken, met als gevolg dat ook Robin Middleton in zijn huis opgesloten moest worden.

Wij zijn gezegend dat wij onze 31 patiënten bij GentleCare goed kunnen verzorgen. Zo zijn wij in staat om voor hen het leven een beetje aangenamer te maken. Nogmaals heel hartelijk dank voor jullie gulle gaven, dat ons helpt om ons werk te kunnen blijven doen. Wij bidden dat jullie veilig zijn én blijven in de huidige onzekere tijden. Gezegende groeten en veel liefs van alle medewerkers van zorgcentrum GentleCare.

Ivonne Gentle

Commissie voor ZWO

Secretaris: mw. Dory de Niet

Telefoon: (070) 367 70 43

E-mail: zwo@pgleidschendam.nl

Beste gemeenteleden,

Het zijn bijzondere weken dit jaar tijdens de 40dagentijd. We zetten ons in voor vluchtelingenkinderen uit Ethiopië via de stichting FIDA. En dichtbij, zelfs in ons eigen land ontvangen wij vluchtelingen uit Oekraïne. Het voelt allemaal zo anders dit keer, ik weet niet hoe het u vergaat? Wij vragen uw inzet iedere zondag en ja, dat is maar voor 40 dagen tot Pasen. En is het dan klaar? Nee, helaas niet. Daar in Ethiopië is het ook een strijd van vele jaren. Kinderen die verstoken zijn van onderwijs en voedsel. Wij kunnen daar iets aan doen. Zondag 27 maart, in de gezamenlijke dienst, zijn er 85 zakjes met eitjes verkocht voor cliënten van de Voedselbank. De opbrengst is voor ons 40dagentijd project. En tegelijk kijken wij ook hier om naar de ander. Want ook in ons land zijn er mensen die van een krap budget rond moeten komen en afhankelijk zijn van een voedselpakket. Ons inzetten

Nieuws uit de Oecumene

Oecumenisch Vrouwenwerk Leidschendam-Voorburg

De Vrouw en Geloof groep van het Oecumenisch Vrouwenwerk komt weer maandelijks bij elkaar op de derde woensdag van de maand van 10.00 tot 11.30 uur. Op **20 april** hopen we elkaar te ontmoeten in de Hoeksteen, Rozenboomlaan 119 in Voorburg, waar we gebruik mogen maken van de kerkzaal en weer samen met Marianne Pompert willen nadenken over het jaarthema: *Geloven zonder kerk*. Op **18 mei** is alweer de afsluitende ochtend in de Dorpskerk, Damhouderstraat 2a in Leidschendam. Dit alles natuurlijk onder voorbehoud. De kerngroep zal via andere wegen nog bekendheid geven aan deze bijeenkomsten. Voor informatie:

Plony Korving

p.korving@outlook.com, 06-10 29 27 26

Gezocht kerkgangers voor de maandelijkse kerkdienst in verpleeghuis Mariënpark

Iedere derde zondag van de maand wordt er een oecumenische viering georganiseerd voor de bewoners van verpleeghuis Florence Mariënpark (Prins Bernardlaan 70). Vanwege dementie zijn de bewoners voor hun doen en laten aangewezen op hulp en begeleiding van anderen, ook voor het gaan naar de viering in het verpleeghuis. Daarom zoeken we kerkgangers die de bewoners willen ophalen en ondersteunen tijdens de viering. Bovendien een mooie gelegenheid om samen in verbondenheid met de Protestantse Gemeente van Leidschendam het leven te vieren, wat door dementie zeker niet altijd eenvoudig is. Tijdsinvestering is van 10.15 tot 12.15 uur op de betreffende zondag en niet in de zomermaanden juli en augustus.

Is uw interesse gewekt? Bel of stuur een e-mail naar:

Janie van Middelkoop, geestelijk verzorger
aanwezig op dinsdag en woensdag
Mobiel: 06-39 85 13 22

E-mail: janie.van.middelkoop@florence.nl

Van heinde en verre

Hoe χ een van de bekendste symbolen binnen het christendom werd

Het is je vast weleens opgevallen: het PX-teken (χ), vaak afgebeeld op een kanselkleed of in goud voorop een bijbel of liedboek. Wat is dit voor symbool? En wat heeft dit eeuwenoude teken te maken met de kerk?

Het PX-teken bestaat uit twee Griekse letters die over elkaar zijn geplaatst, de Chi (X) en Rho (P). Het zijn de eerste twee letters van de naam Christus (ΧΡΙΣΤΟΣ), dat in het Grieks Messias betekent. Het teken wordt wel Chi-Rho genoemd, Christogram of voluit Christusmonogram.

Overwinnen

Volgens verschillende archeologen gebruikt Constantijn de Grote in de 4e eeuw de Chi-Rho als eerste als christelijk symbool. Niet subtiel ergens op een monument, maar op de vlaggenstandaard van zijn legermacht.

Hij doet dit naar aanleiding van een visioen. Want, zo is hem in dit visioen door Christus zelf voorspeld: 'In hoc signo vinces' (in dit teken zult gij overwinnen). Vervolgens wint hij in 312 inderdaad de Slag bij de Milvische brug van tiran Maxentius. Volgens de overlevering leidt deze overwinning tot Constantijns bekeering tot het christendom.

Er zijn verschillende versies van dit verhaal. Soms speelt het kruisteken een grote rol, dan weer de Chi-Rho, en dan weer het staurogram (Γ). In een versie is er sprake van een visioen en een droom vlak voor de slag, maar er is ook een versie waarin het visioen al jaren eerder tot Constantijn is gekomen en pas later christelijk is geïnterpreteerd. Hoe dan ook speelt keizer Constantijn een onmiskenbare rol bij het gebruik van de Chi-Rho als een christelijk symbool.

Talisman

In de eeuwen vóór Constantijn was het PX-teken al bekend, maar het werd vooral neutraal gebruikt: als een afkorting voor Griekse woorden waar de letters Chi en Rho in voorkwamen. Christenen hadden destijds meer met symbolen als de vis, het anker, de duif of de palmtak.

Na de overwinning bij de Milvische brug gebruikten Constantijn en andere Romeinse machthebbers het teken vaker op helmen, schilden en vlaggenstandaarden. Het werkte, naast een verwijzing naar Christus, als een soort talisman die bescherming en overwinning moest brengen.

Het teken paste bovendien prachtig binnen de neutrale politiek die Constantijn in het begin van zijn regeerperiode voerde. Christenen zouden het PX-teken herkennen als een verwijzing naar Jezus, maar het was niet zo expliciet als het kruisteken, dat voor niet-gelovigen waarschijnlijk moeilijk te verteren zou zijn.

Bescherming

Vanaf Constantijns bewind werd het Christogram steeds vaker op grafmonumenten geplaatst. Zo is er uitgebreid onderzoek gedaan in de 4e-eeuwse Sint-Callixtus-catacombe in Rome, waar veel christenen begraven liggen. Daar zijn zo'n 669 inscripties en symbolen teruggevonden, waarvan 148 PX-tekens.

De context is hier duidelijk: de Chi-Rho staat voor het geloof van de overledenen in Christus, in de overwinning op de dood. Het dient daarnaast, zo hebben onderzoekers beargumenteerd, als bescherming tegen het kwaad. Met het PX-teken op je graf liet je zien dat je geloofde in de opstanding der doden, en was jouw graf direct 'gemerkt' voor de dag van de verrijzenis. Niet alleen op graven en militaire voorwerpen is de Chi-Rho teruggevonden, maar ook op munten, ringen, edelstenen, lepels en andere gebruiksvoorwerpen. Het PX-symbool werd steeds meer een algemeen gebruikt christelijk teken.

Christus centraal

Pas vanaf de vijfde eeuw zien we dat het kruis het bekendste, algemene symbool van het christendom wordt. In de vierde eeuw paste dit nog niet, toen was het kruis een martelwerktuig dat nog in gebruik was. Dat was voor gelovigen destijds waarschijnlijk lastig te verbinden aan hun geloof. Maar ook nadat het kruis terrein wint als symbool voor het christendom verdwijnt het PX-symbool niet. Het blijft, samen met het Ichthus-symbool een belangrijk teken. Het komt bijvoorbeeld terug in middeleeuwse manuscripten, waar het evangelie van Mattheüs – waarin Jezus' leven wordt beschreven – is versierd met prachtige Chi-Rho miniaturen.

Vandaag de dag is het PX-teken nog steeds een belangrijk symbool in de protestantse beeldtaal. Het is terug te vinden op de omslag van psalmboeken, gezangbundels en bijbels. Ook staat het teken vaak op of rond de kansel. De beeldtaal is duidelijk: Christus staat centraal in wat er wordt gezongen, gelezen en verkondigd.

(Uit <https://petrus.protestantsekerk.nl/artikel/>)

Protestantse Kerk over racisme & slavernij

Het slavernijverleden heeft sporen nagelaten in de kerkelijke geschiedenis. Om daarmee in het reine te komen, werkt de Protestantse Kerk mee aan een onderzoek naar de betrokkenheid van protestantse kerken bij slavernij en kolonialisme. Daarin wordt onder meer in kaart gebracht hoe het denken over slavernij en racisme is ontwikkeld. Hoe acteerde de Protestantse Kerk de afgelopen decennia op deze twee thema's?

Wereldraad van Kerken en racisme

In 1968 - het jaar dat Martin Luther King vermoord wordt - richt de Wereldraad van Kerken het programma 'Combating Racism' op, een belangrijk thema voor deze oecumenische organisatie die ook een rol speelde bij de afschaffing van apartheid in Zuid-Afrika en de verzoening die daarna nodig was.

Tijdens de assemblée van de Wereldraad in Nairobi (1975) wordt verklaard: 'Racisme is zonde tegen God en medemensen. Het staat lijnrecht tegenover de gerechtigheid en de liefde van God zoals die geopenbaard is in Jezus Christus. Het vernietigt de menselijke waardigheid van racist én slachtoffer.' In de assemblyes in de jaren erna sprak de Wereldraad zich keer op keer ferm uit tegen racisme.

Protestantse Kerk en racisme

In 1962 bespreekt de generale synode van de Nederlandse Hervormde Kerk het rapport 'Het rassenvraagstuk' waarin nog nauwelijks speurbaar is dat de Nederlandse samenleving zelf met dit vraagstuk worstelt. In de decennia daarna wordt duidelijk dat het vraagstuk ook in Nederland speelt. Migrantengemeenschappen in Nederland spreken met name de kerken aan op de boodschap van het evangelie en de betekenis daarvan voor de bestrijding van racisme als zonde. Ook het standpunt van de Wereldraad van Kerken dringt bij ons door.

Dit alles leidt ertoe dat de generale synode van de Nederlandse Hervormde Kerk in 1992 de nota 'Racisme is zonde' bespreekt. In haar besluitvoorstel over deze nota belijdt de synode dat 'racisme een concretisering is van de hoogmoed als oerzonde in ons aller hart en dat wij schuldig staan voor God en de mensen doordat wij de pijn en het verdriet van zwarte mensen daadwerkelijk hebben verzaagd of hebben nagelaten daarin te delen'.

Ook besluit de synode dat er gespreksmateriaal over racisme voor plaatselijke gemeenten ontwikkeld moet worden. Deze brochure met als titel 'En God zag dat het zeer goed was ... Racisme is zonde' verschijnt in 1993 als onderdeel van het tijdschrift Toerusting, waarbij ook de gereformeerden en het Vrijzinnig Protestants Centrum voor Maatschappelijke Toerusting betrokken zijn.

Protestantse Kerk en slavernij

Het thema 'slavernij' is een belangrijk thema in de lutherse gemeenten. In 1989 aanvaardt de synode van de Evangelisch-Lutherse Kerk het rapport 'Op weg naar een kerk die solidair is met de armen - ons belijden en beleid in het geding'. De aanvaarding van deze nota leidt tot een verklarende notitie bij de belijdende artikelen van de toenmalige lutherse kerkorde, waarin de lutherse synode uitsprak dat de kerk 'pas volledig betrouwbaar is, als het een getuigenis is tegen elke vorm van slavernij en vervreemding en ontrecting van Gods mensenkinderen én een daadwerkelijk getuigenis voor de vrijheid der kinderen Gods, waarin ook de vrijheid van armoede is begrepen'.

Op 1 juli 2013 is het 150 jaar geleden dat de slavernij werd afgeschaft. In juni van dat jaar brengt de Raad van Kerken een verklaring over het Nederlandse slavernijverleden uit. In deze verklaring wordt ook gewezen op de verantwoordelijkheid van de kerken zelf: 'Als kerken weten we ons deel van dit schuldig verleden en moeten we vaststellen dat theologie in bepaalde omstandigheden misbruikt is om slavernij te rechtvaardigen. Als kerken benoemen we deze betrokkenheid, en willen we helpen recht te doen aan de nazaten van hen die soms generaties achtereen zijn geknecht en uitgebuit, waarbij we als kerken ons realiseren dat kerken destijds onderling verschilden qua mogelijkheden, en dat er binnen diverse kerken ook verschillende geluiden te horen waren.'

(Lees verder op: <https://protestantsekerk.nl/verdieping/>)

Binnengekomen berichten

= buiten verantwoordelijkheid van de redactiecommissie =

Contactmiddag PCOB met Leger des Heils

Op 12 april organiseert de Protestants Christelijke Ouderen Bond Leidschendam Voorburg (PCOB LV) een contactmiddag van 14.00 tot 16.00 uur in de Koningkerk te Voorburg (Bruijnings Ingenhoeslaan 4, bus 23 en tram 2). Het Leger des Heils vertelt over haar werk en verzorgt een overdenking met het oog op Pasen. Iedereen - lid of geen lid - is van harte welkom.

Met dank en vriendelijke groet,

Atte Roskam, Bestuurslid Communicatie PCOB LV
06-11 92 34 78, atteroskam@gmail.com

Concert Fancies & Fantasies

Kamerkoor Quod Libet

2 april 2022 - 20.00 uur - Paleiskerk Den Haag

Na een lange tijd van 'rust' is Quod Libet weer volop aan de slag! De stemmen zijn afgestoft, de energie is terug en het koor gaat er weer voor.

Het eerste concert draait om Shakespeare en fantasieën. Quod Libet presenteert in Fancies & Fantasies de cyclus Fancies (1974), negen korte, maar buitengewoon indringende en kleurige muziekstukjes die het hele palet van Shakespeare's dichtkunst toont, samen met vier composities op Shakespeare's sonnetten van Scandinavische componisten. Met koor- en pianomuziek én met liederen van landgenoten van Shakespeare laat het programma slechts een bescheiden doorsnede horen van zijn omvangrijk oeuvre van 38 drama's en 154 sonnetten.

U bent van harte welkom bij dit concert dat met veel plezier o.l.v. de inspirerende dirigent, Johannes Gierl, wordt gepresenteerd. Tickets via de link op website: www.kamerkoorquodlibet.nl. Quod Libet is ook op Facebook te vinden.

Quod Libet hoopt u allen weer (terug) te zien!

Menselijke maat in woord en daad

Stek – voor stad en kerk – zet met een fototentoonstelling 12 van haar 750 vrijwilligers in de schijnwerpers. Zij zijn actief in verschillende Stekprojecten verspreid over Den Haag. 'In het begin ging ik altijd tussen de zoi ergens op een kistje zitten. Op een goed ogenblik stond er ineens een stoel voor me klaar', vertelt vrijwilliger Henri Brekveld over het geduldig opbouwen van vertrouwen bij zijn cliënt.

Sinds de toeslagenaffaire staat het zoeken naar de 'menselijke maat' hoog op de agenda. Dat mensen als gevolg van kleine misverstanden gemakkelijk vermalen worden door bureaucratische systemen is duidelijk. Minder eenduidig is hoe de menselijke maat in werkprocessen leidend kan zijn. In de tentoonstelling 'Vrijwilligers in beeld' laten de twaalf vrijwilligers zien hoe zij zich liefdevol inzetten voor inwoners van Den Haag, die zich in een kwetsbare situatie bevinden. De vrijwilligers zijn geportretteerd door de Haagse fotograaf Rogier Chang. De bijbehorende verhalen geven een inkijkje in de grote diversiteit in achtergrond, leeftijd, motivatie en het soort activiteiten. Ook wat de vrijwilligers er zelf voor terug krijgen, is heel divers. In het werk versterken zij de ander, maar ook zichzelf en op die manier het sociale weefsel van Den Haag. Kom kennismaken en laat je inspireren!

De expositie is van 29 april tot en met 15 mei te bezoeken, van donderdag tot en met zondag van 13.00 tot 17.00 uur, in de tentoonstellingsruimte de Binnenhofzaal, ruimte Expo 5, van Anna Vastgoed en Cultuur aan de Korte Vijverberg 2, in Den Haag. Bezoekers van de fototentoonstelling ontvangen gratis het boekje met de foto's en verhalen van de tentoonstelling 'Vrijwilligers in beeld' van Stek. Dit boekje is ook op te vragen voor mensen die slecht ter been zijn. De expositieruimte is namelijk beperkt toegankelijk.

Stek - voor stad en kerk - is de uitvoeringsorganisatie van de Protestantse Kerk en Diaconie in Den Haag. De ca. 45 medewerkers van Stek zetten zich samen met ruim 750 vrijwilligers in voor de vrede van de stad. Stek wil mensen stimuleren zich met elkaar te verbinden en elkaar te beschermen, te versterken en te bezielen. De Protestantse Diaconie van Den Haag is de grootste opdrachtgever van de organisatie. Daarnaast voert Stek projecten en werkzaamheden uit die gesubsidieerd worden door de Gemeente Den Haag en door een reeks van fondsen.

Nadere informatie over het werk van Stek kan worden ingewonnen bij de coördinator vrijwilligersbeleid van Stek, dhr. Jan Grotendorst of bij communicatiemedewerker mw. Camie van der Brug via 070 318 16 16, www.stekdenhaag.nl.

Musical 'Vis-a-vis' zoekt pianist(e)!

De musicalgroep van de Nieuwe Kerk in Rijswijk organiseert om de twee jaar een musical. We schrijven zelf het verhaal, n.a.v. improvisaties op bepaalde teksten. Zowel het verhaal als de liedteksten en de muziek worden door ons zelf geschreven en gecomponeerd!

Zo is in 2020 de musical 'Vis-a-vis' ontstaan. Het verhaal over mensen die tegenover elkaar komen te staan, maar door oog te hebben voor en te luisteren naar elkaar er met elkaar toch uitkomen. Een mooi, maar ook grappig verhaal. De uitvoering van de musical is door corona al vier keer afgelast! Heel erg jammer, maar we gaan enthousiast door. We zijn weer gestart met de repetities. Helaas zitten we inmiddels zonder pianist; voor een musical een onmisbaar persoon!

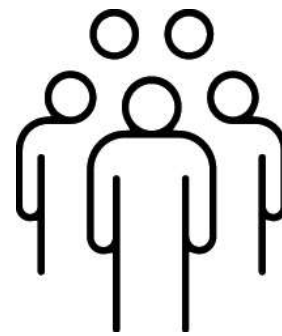
Hierbij een dringende oproep voor een pianist(e):

- Ben jij een man of vrouw en hou je van piano spelen?
- Vind je het leuk om elke week een groep enthousiaste mensen te ontmoeten?
- Vind je het leuk om met elkaar in een mooie/leuke musical te oefenen en uit te voeren?

Neem dan contact met ons op: musicalprojectnk@gmail.com. We oefenen elke donderdagavond van 20.00 tot 22.00 uur in zaal 4 van de Nieuwe Kerk, Steenvoordelaan 364 in Rijswijk. Het eerste uur zijn de muziekrepetities, het tweede uur worden de teksten gerepeteerd. De uitvoeringen zijn op : 7, 8 en 9 oktober 2022. Nieuwsgierig geworden? Neem contact met ons op. We horen graag van jou.

Namens de organisatie,

Marianne Kamphuis

Advertenties

Kerkelijke administratie

Kerkelijke bijdrage

Voor vragen of opmerkingen over de vrijwillige bijdrage voor Kerkbalans kunt u contact opnemen met de akb-kerkrentmeester van uw wijkgemeente:

Vlietwijk: dhr. Mark Rip, 06-48 15 40 09

e-mail: markrip1@gmail.com

Heuvelwijk: dhr. Hans Grolle, (070) 320 12 26

e-mail: hgrolle@ziggo.nl

Leidschenveen: dhr. André Vaders, 06-22 59 23 86

E-mail: vaders.jaa@hetnet.nl

Ledenadministratie

U kunt uw vragen/opmerkingen richting het Kerkelijk Bureau kwijt via het postadres: Kerkelijk Bureau van de PG Leidschendam, Damhouderstraat 2/A, 2266 AS Leidschendam, via het e-mailadres: kb@pgleidschendam.nl of via (070) 327 98 21 en (070) 320 74 80. Wilt u het Kerkelijk Bureau inlichten over geboorte, overlijden, huwelijk en verhuizing?

want met afscheid begint herinnering

Van Der Helm & Schols
uitvaartzorg

UitvaartZorgDiensten
Damlaan 64 - 2265 AP Leidschendam-Voorburg
- 24 uur per dag, 7 dagen in de week bereikbaar en beschikbaar

Uitvaartcentrum Leidschendam-Voorburg
Strandwal 1 - 2265 AR Leidschendam-Voorburg
- 24 uur per dag vrij toegankelijk voor de nabestaanden

Uitvaartwinkel • Informatiecentrum • Kantoor
Damlaan 64 - 2265 AP Leidschendam-Voorburg
- open maandag t/m zaterdag tussen 12.00 en 16.00 uur

Voor een waardevol afscheid met zorg en respect afgestemd op ieders persoonlijke wensen.

070-3202040 **www.vdhuz.nl**

Jongeren **Aan Bod** **Aanbod** voor jongeren

E-mail: aanbod@pgleidschendam.nl

Palmpasen, zondag 10 april

Gelukkig mogen we weer met elkaar leuke dingen doen in de kerk. En dat gaan we dan ook doen! In alle drie de kerken worden op Palmpasen Palmpaasstokken gemaakt.

In de **Kruisheuvelkerk** worden de stokken voor kerktijd gemaakt. Om 9.00 uur gaan we beginnen.

In de **Dorpskerk** maken we Palmpasenstokken die we na kerktijd wegbrengen bij mensen waarvan wij denken dat ze er blij mee zijn. Voor jullie is er natuurlijk tijdens het maken wat lekkers te drinken en te eten. Je vader/moeder/opa/oma mag je meenemen. We beginnen om 9.00 uur.

In **De Leidraad** delen we een aantal stokken uit in de kerk, we maken we de stokken tijdens de dienst.

Kinderviering Stille Zaterdag

Op **Stille Zaterdag** is er van **16.00 tot 17.30 uur** een speciale kinderviering in de Dorpskerk. We bouwen Jeruzalem op en lopen met Jezus en zijn leerlingen langs de plaatsen die zij in het laatste bezoek van Jezus aan Jeruzalem bezochten. Wat gebeurde er tussen Palmpasen en Pasen? Daarna gaan we natuurlijk met elkaar aan de slag met het verhaal door hierover te knutselen. Kom je ook? Je ouders mogen ook gezellig blijven en meeluisteren.

Pasen 17 april

En op Pasen maken we er natuurlijk in alle drie de kerken een feest van. Maar tussen Palmpasen en Pasen zit een heel bijzondere week. Hoe we dat dit jaar gaan meemaken lees je elders in het kerkblad. We hopen jullie allemaal te zien op die dagen!

De leiding van de kindernevendienst
Kruisheuvelkerk, Dorpskerk en De Leidraad

Creatief met storm. **KLIEDERKERK!**

Het verhaal van slapende Jezus samen met angstige leerlingen midden op het meer in een boot was de leidraad deze keer. Er kon van alles gemaakt worden. Van kussenslopen met rustgevende teksten tot potjes waarmee, met veel tegelijk, het geluid van een stortbui kon worden nagemaakt. Voor de liefhebbers was er de mogelijkheid van een goed gesprek over het thema storm of "waar ben je bang voor". Op het podium waren boten gebouwd, een grote en een kleine. Er kon, behalve van grote en kleine knutselende mensen, worden genoten van lekkere macaroni. Bij deze maaltijd was rekening gehouden met vegan wensen zodat iedereen kon aanschuiven. Het samenzijn in de kerk en het samen zingen over God, die van je houdt, die je steunt en op wie je moet en kunt vertrouwen completeerde het geheel. Wie er was heeft genoten en wie er niet was... Die heeft echt iets gemist!

Gert Gahrmann

Kerkkamp 2022

In het afgelopen kerkblad en ook in de nieuwsbrieven hebben jullie al kunnen lezen dat we dit jaar weer op Kerkkamp gaan. Dit jaar willen we met alle kinderen van groep 3 tot en met 8 van 20 tot 22 mei naar kamphuis Fijn Oord in Ermelo.

We zijn als leiding al druk bezig met de voorbereiding en hebben er erg veel zin om met een heleboel kinderen op kamp te gaan. Dus alle kinderen: meld je aan en neem gerust een vriendje of vriendinnetje mee.

Het kamphuis ligt midden in de bossen en heeft een mooi buitenterrein, maar ook een tafeltennistafel. En een echt podium voor de Bonte avond! En nog veel meer, ga mee en ontdek het, dus kinderen uit de groepen 3 tot en met 8: meld je aan!

Wilt u nog meer weten over het Kerkkamp 2022? Bel dan gerust even met: Pauline Aarten, 06-40 15 48 91; René Bron, 06-20 94 07 93 of met Diana van Velzen, 06-11 73 75 66.

Mailen kan ook naar Kerkkamp@pgleidschendam.nl. Vanaf dit e-mailadres zijn ook de uitnodigingen naar heel veel mensen verzonden. Mocht je geen uitnodiging hebben ontvangen, laat dat weten, dan krijg je hem uiteraard.

René Bron

